

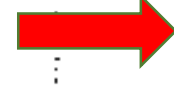
KÜTÜPHANELER VE YAYIMLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KÜTÜPHANECİLİKTE YENİ BİR MODEL: YAPAY ZEKA

Soner FİDAN – Kütüphaneci
Kahramanmaraş Karacaoglan İl Halk Kütüphanesi

ULUSLARARASI
KÜTÜPHANE VE
INTERNATIONAL LIBRARY AND TECHNOLOGY FESTIVAL
TEKNOLOJİ
FESTİVALI

Kütüphanelerde internet ile birlikte çevrimiçi kataloglar, elektronik kaynaklar ve otomasyon sistemleri kullanılarak bilgi hizmeti sunulmaya başlanmış olup sürekli büyüyen web ortamında doğru ve güvenilir bilgiye erişimde en önemli disiplinlerden biri olarak kütüphanecilik mesleği ön plana çıkmıştır.

Meydana gelen yenilik ve değişimler farklı kütüphane formatlarının ortaya çıkmasına, kütüphanelerin sanal, dijital ve elektronik gibi farklı isimlerle anılmasına ve geleneksel kütüphane anlayışının bazı ayrımlara uğramasına olanak sağlamıştır. Söz konusu yenilikler kütüphanecilik anlayışını değiştirmiş, klasik kütüphanecilik algısı, değişen teknoloji ve sosyal şartlar doğrultusunda farklı bir anlayış kazanmıştır.

Bu çalışmada, Yapay Zeka teknolojilerinin kütüphaneler üzerindeki etkisi incelenmiş; kütüphanelerin Yapay Zeka kavramına ve teknolojilerine yönelik algıları ve farkındalıkları ortaya konulmaya çalışılmıştır.

YAPAY ZEKA

Yapay Zeka, idealize edilmiş bir perspektife göre insan zekasının özgü yüksek bilişsel fonksiyonları veya otonom davranışları sergileyen bir yapay iletişim sistemidir. Bu sistem, algılama, öğrenme, çoğul kavramları bağlama, düşünme, fikir yürütme, sorun çözme, iletişim kurma ve karar verme gibi yeteneklere sahip olmalıdır.

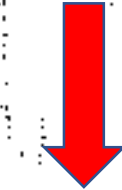
Bilgiyi işleme, depolama ve bilgiye erişim sağlama konularında ilerleyen çalışmalar, bilgisayarları insana özgü beceriler olan muhakeme, karşılaştırma, yargılama, etkileşimde bulunma ve öğrenme gibi davranışları uygun donanım ve yazılım desteğiyle taklit edilebilir noktaya getirmeye çalışmaktadır.

Akıllı kütüphane sistemleri, kütüphane kullanıcılarına, personeline ve yöneticilerine bilgi hizmeti alırken veya sunarken yapay zeka teknolojisinin mümkün kıldığı imkan ve kolaylıklardan yararlanma olanağı sunmaktadır. Kütüphane hizmetleri olan kataloglama, sınıflama, danışma, belge sağlama ve ödünç verme gibi birçok alanda yapay zeka uygulamaları kullanılabilmektedir.

Yapay Zeka; verimliliği artırmak, işlemleri otomatikleştirmek, araştırma sürecine katkıda bulunmak ve veri görsellerini geliştirmek gibi birçok işlevi yerine getirebilmektedir. Yapay Zeka teknolojileri, kütüphanelere özellikle karmaşık işlemlerde en isabetli karar verme ve değerlendirme imkanı vermektedir.

Kütüphane koleksiyonlarının dijitalleşmesi ve çeşitlenmesi, kütüphane hizmetlerinin değerlendirilme kriterlerini değiştirmektedir. Yalnızca kütüphaneye gelen kullanıcı sayısı değil; kaynak talepleri, eğitim ihtiyaçları, kaynakların kullanım süreleri vb. farklı istatistiklerle kullanım kolaylığı ve hizmet verimi artırılmaktadır. Yapay Zeka bu alanlarda önem arz etmektedir.

Bilgiye erişimde kolaylık sağlayacak etiketleme ve sınıflandırma işlemleri, içerik yönetimi açısından bakıldığında oldukça zorlu işlem süreçlerini kapsamaktadır. Yapay Zeka, bu süreçleri gerçekleştirmede fayda sağlayacak niteliğe ve yeterliliğe sahiptir.

SONUÇ

Kütüphanelerin bilgi erişimdeki rolü, veri gizliliği ve güvenliği bağlamındaki hassasiyeti, bilgi temelli yapısı, nesnel ve kullanıcı merkezli hizmet anlayışı gereği yapay zeka uygulamalarının farklı destekler sağlayabileceği düşünülmektedir. Kütüphaneler bu sayede büyüyen bilgi hacmi içerisinde hedeflenen veriye ulaşmada köprü misyonu üstlenecektir.

